

סימן ק"ב

ברית מילה במקום שיש חילול שבת המוני

כ"ח תשרי, תשע"ד

משום שבמומר אין איסור זה כמבואר לכמה אחרונים, ומה עוד שאם כן גם לא יקיימו מניינים בבתי כנסיות בשבת במקום שיודעים שמגיעים לבתי הכנסת אף כאלו שמחללים שבת בבואם ברכב, וודאי לא נבטל המניין מפני זה, וכן הוא במילה בזמנה שאין לבטלה משום החוטאים.

אמנם בשו"ת ציץ אליעזר (ר', ג') דן בזה באריכות מכמה צדדים, ודחה כל החששות שבגללן רצו להתיר את הדחייה, והעלה לקיים את המילה בשבת אם לא במקום פריצת גדר גדולה, עיין שם בכל דבריו.

ובאמת תמוה לדחות מצוה משום חששות אלו, שכל מה שאמרו בעניין לפני עוור הוא במקום שעושה סתם פעולה ברצונו ויכול אף להמנע מלעשותה, אך יש בעשייתה גרימת עבירה לאחרים, בזה אמרו שלא לתת מכשול, אולם, לומר כי יש לאדם להמנע מעשיית מצווה בעבור שיכול לצאת מכך מכשול לאחרים או משום שהוא עצמו יעשה עבירה קודם המצווה הרי לכאורה זה אינו נתינת מכשול, שהרי מעשה המצווה אינו קשור ממש במעשה

לכבוד מר... אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום.

בעניין קרובך, אדם שאינו דתי שנולד לו בן למזל טוב, ומבקש לדעת אם לעשות את הברית בזמנה בשבת, שכן הדבר יביא לידי חילול שבת המוני, או שמא עדיף לדחות את הברית ולעשותה שלא בזמנה ובכך למנוע חילול שבת של כל הקרובים (ואף שלו עצמו).

שאלה זו היא באמת שאלה גדולה ויש לה ענפים בהלכות לפני עוור בנוגע לקרובי המשפחה המחללים שבת בהגיעם, וכבר הארכתי בכמה מקומות בגדרי לפני עוור. עוד יש לדון בנוגע לאדם עצמו אם נכון להורות לו לקיים את הברית בזמנה כשיודעים שלשם כך הוא ודאי יחלל שבת, וגם כאן קשה להכריע בדבר אם להיתר ואם לאיסור. וראיתי דעות הפוסקים חלוקות, שבשו"ת שבט הלוי (א', ר"ה; ד', קל"ה; ט', ר"י) כתב לדחות את המילה ליום המחרת, קל וחומר ממכשירי מילה שטלטולם אינו דוחה שבת, אך בשו"ת מנחת יצחק (ג', ל"ה) כתב לקיים המילה בזמנה, אשר ל"לפני עוור" אין לחשוש

העבירה הקודם לו, שהרי התורה ציוותה לעשות מצווה זו ואין זה קשור בכוונת העושה או ברצונו, ומה שהאדם מחליט לעבור עבירה – אי אפשר לתלות זאת במעשה המצווה, וזה נראה לי פשוט.

על כן, כיוון שמצוות מילה בזמנה חשובה היא עד מאוד, שנכרתו עליה י"ג בריתות ואפילו נדחו איסורי שבת למענה, והראב"ד בתחילת הלכות מילה השיג על הרמב"ם וכתב שעוברים על איסור כרת בכל יום שלא נימולים, אם כן לכאורה ברור שיש למול מילה בזמנה. וכך שמעתי ממורי ורבי הגאון הרב נחום אליעזר רבינוביץ' שאף שיש מקום

להסתפק בדבר כשבעל הברית עצמו אף הוא אינו שומר תורה ומצוות, מכל מקום נראה לקיים את הברית בזמנה כדי שלא יבואו לזלזל במצוות ולחשוב כי אין המצוות חובה עלינו כל כך.

ויהי רצון ששייב ה' ליבות עם ישראל לתורתו.

יונתן רוזנצוויג,

החופ"ק נצח מנשה, בית שמש.

סיכום הלכה למעשה: יש לקיים ברית מילה בשבת בזמנה גם אם הדבר יביא לידי חילול שבת המוני מצד המוזמנים.